

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 - **13749864**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

07 Ekim 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Bakanlığımıza yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

BURSA MİLLETVEKİLİ
SAYIN YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU'NUN
TBMM 7/28103 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

7/28103
GK 162

SORULAR

Bursa'nın Gemlik ilçesinde faaliyet gösteren Marmara Kimya Sanayi'ye ait tesisin %350 oranındaki kapasite artışı girişimi, bölge halkının ve çevre örgütlerinin ciddi tepkisine neden olmuştur. "**Körfezime Dokunma**" çağrısıyla başlayan ve kamuoyunda geniş yankı uyandıran bu haklı çevre mücadelesi sonucunda, mahkemece atanan bilirkişi heyeti tarafından verilen raporda, söz konusu kapasite artışının iptali yönünde görüş bildirilmiştir. Bu rapor, **Gemlik Körfezi'nin** doğal yapısının, deniz ekosisteminin ve halk sağlığının korunması açısından son derece kritik bir kazanım olarak değerlendirilmektedir. **Marmara Denizi'nde çevresel yıkımın ulaştığı boyutlar göz önünde bulundurulduğunda, bu tür projelerin bilimsel ve ekolojik temellere dayandırılması gerektiği ortadadır.**

Bu bağlamda:

SORU 1- Marmara Kimya Sanayi'nin Gemlik'teki tesisinde planlanan %350 oranındaki kapasite artışı için ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) sürecinde hangi kurum ve kuruluşlardan görüş alınmıştır?

SORU 2- Söz konusu kapasite artışı girişimi için Bakanlığınızın verdiği bir "ÇED Olumlu" ya da "ÇED Gerekli Değildir" kararı bulunmakta mıdır? Varsa, bu karar hangi tarihte ve hangi gerekçelerle verilmiştir?

SORU 3- Bilirkişi heyetinin "projenin iptali" yönündeki raporu doğrultusunda Bakanlığınızın söz konusu kapasite artışı projesine yönelik yeni bir değerlendirme yapması planlanmakta mıdır?

SORU 4- Gemlik Körfezi'nde deniz kirliliği, kimyasal atıklar ve sanayi kaynaklı çevresel tehditlere ilişkin Bakanlığınızca yapılan son ölçüm ve analizler nelerdir? Son 5 yıla ait veriler kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

SORU 5- Gemlik halkının ve yerel çevre örgütlerinin bu projeye ilişkin itirazları Bakanlığınızca dikkate alınmış mıdır? Alındıysa, bu itirazlar ÇED sürecine nasıl yansıtılmıştır?

SORU 6- Marmara Denizi'ni etkileyen sanayi kaynaklı kirliliğin önlenmesi adına Gemlik Körfezi özelinde yeni bir koruma veya denetim planı hazırlanmakta mıdır?

SORU 7- Marmara Denizi'ne akan Karsak Deresi yetkililerce canlı yaşama standartlarına 15 kat zehirli bulunmuşken, dere üzerindeki sanayi kuruluşlarının arıtma tesisi bulundurmaması konusunda bir yaptırım var mıdır?

SORU 8- Gemlik Belediyesi sınırları içinde denize dökülen Karsak Deresi'nin İznik ve Orhangazi Belediyesi sanayi tesisleri tarafından kirlendiği açıkça bilinmesine rağmen, Belediyelerin önlem alması için herhangi bir yaptırım mevcut mudur?

CEVAPLAR

- 1- Bursa İli'nin Gemlik İlçesi'nde bulunan Marmara Kimya Sanayi Tesisi'nde planlanan kapasite artışı için Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde, Bursa Büyükşehir Belediyesi'nin 1/25.000 ölçekli Gemlik Planlama Bölgesi'nde bulunan Sanayi Bölgesi'nde, Gemlik Belediyesi'nin 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ile 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı'nda sanayi alanı kapsamında kaldığına dair görüşleri bulunmaktadır.
- 2- MKS Marmara Entegre Kimya San. A. Ş.'nin "Kimyasal Madde Üretimi'nde Kapasite Artışı İlave Formik Asit, Sodyum Hidrosülfid, Sodyum Sülfid, Sodyum Metabisülfid, Sodyum Sülfat, Sülfürik Asit Üretimi, Denizden Su Alma, Derin Deniz Deşarjı" projesi için verilmiş olan 12.04.2019 tarihli "ÇED Olumlu" kararı ile 27.07.2004, 28.09.2007, 30.12.2011, 19.07.2024 tarihli "ÇED Gerekli Değildir" kararları mevcuttur.
- 3- Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliği Ek-2 kapsamına giren faaliyetlerle ilgili başvurular, Bursa Valiliği (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) tarafından değerlendirilmekte; mevzuata uygun olanlara "ÇED Gerekli Değildir" kararları verilmektedir. Bu bağlamda geçen projenin iptali Mahkeme Kararı ile hükme bağlanırsa, gerekli değerlendirmenin Bakanlığımızca ya da İl Müdürlüğümüzce yapılacağına dair Bakanlığımızın görüşüne başvurulabilir.
- 4- Ülkemizde, yalnızca Gemlik Körfezi özelinde değil, ülkemizde çevreyi koruma yönelik yapılan çalışmalar, ölçüm ve analizler her yıl İl Çevre Durumu Rapor'u olarak tüm illerimiz için hazırlanarak, Bakanlığımız internet sitesinde yayımlanmakta ve kamuoyuna duyurulmaktadır.
- 5- Bahse konu proje ÇED Yönetmeliği Ek-2 Listesi'nde kaldığından halkın bilgilendirilmesi ve sürece katılım toplantısı düzenlenmemiştir.
- 6,7- Bilindiği üzere, Çevre Kanunu'nun 11' inci maddesi " Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler" hükmü yer almakta olup 2872 sayılı Çevre Kanunu'na dayanılarak çıkartılan Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY)'nde, atıksuların boşaltım ilkeleri ve boşaltım izni esasları, atıksu altyapı tesisleri ile ilgili esaslar ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılacak izleme ve denetleme usul ve esasları düzenlenmiş olup, Yönetmelik ekinde belirlenen 16 sektör ve alt sektörler için alıcı ortam deşarj standartları belirlenmiştir. Alıcı ortam kalitesinin korunması ve kirliliğin önlenmesi amacıyla gerekli tedbirler alınarak SKKY'de belirtilen deşarj standartlarına uyum sağlanması şarttır. Bölgede yer alan ve alıcı ortama atıksu deşarj eden tüm sanayi kuruluşları çevre izni almakla yükümlü olup ilgili sektör tablolarında yer alan deşarj standartlarına göre SKKY'nin ilgili hükümleri çerçevesinde izlenmektedir. İlgili sektör tablolarında yer alan deşarj standartlarından bir veya birkaçında SKKY'de belirlenen sınır değerlerin aşılması durumunda ise Bakanlığımızca idari yaptırım uygulanmaktadır.

Ayrıca 2021 yılında Marmara Denizi'nde yaşanan müsilaj hadisesi sebebiyle 2021/13 sayılı Marmara Deniz Havzası Eylem Planı Kapsamında Deşarj Standartlarında Kısıtlama Genelgesi 22.06.2021 tarihinde Bakanlığımızca yayımlanmıştır. Söz konusu Genelge ile, Bakanlığımızca Boğazlar ve Susurluk Havzası dâhil Marmara Denizi Hidrolojik Havzası'nda ve bu havzada yer alan illerden İstanbul, Bursa ve Kocaeli illerinin

tamamında, sanayi ve evsel atıksu arıtma tesisleri için Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği ekinde yer alan ve kirliliğin göstergesi olan Kimyasal Oksijen İhtiyacı (KOİ) parametresinde kentsel atıksularda %20 oranında, endüstriyel atıksularda ise her bir sektör için yeni bir deşarj standardı düzenlemesi yapılarak yaklaşık %50' ye kadar kısıtlamalar yapılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu gereği; üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıkların alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını bu Kanun'a istinaden çıkarılan Yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler.

Bu kapsamda; Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta, ayrıca çevre ve insan sağlığı için tehlike yaratan işletmelerin faaliyeti ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulmaktadır.

- 8- Büyükşehir Belediyeleri, atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı ve işletilmesine ilişkin sorumluluklarını 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 20. maddesi kapsamında, 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri doğrultusunda Bakanlığımızın da uygun görüşü alınarak hazırladıkları *Atıksuların Kanalizasyona Deşarj Yönetmelikleri* çerçevesinde yerine getirmektedirler.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi (BUSKİ) tarafından yayımlanan BUSKİ Atıksuların Kanalizasyona Deşarj Yönetmeliğinde; endüstriyel atıksuların kanalizasyona bağlanma koşulları, Deşarj Kalite Kontrol Ruhsatı (DKKR) alınması, kirlilik yükü bedeli uygulamaları ve atıksu deşarjlarının izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin hükümler yer almaktadır. Söz konusu Yönetmelik kapsamında düzenlenmeyen hususlar için ise, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği (SKKY) ve Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (KAAY) hükümleri geçerlidir.

Alıcı ortama doğrudan yapılan atıksu deşarjlarına ilişkin her türlü iş ve işlem ise SKKY ve KAAY kapsamında Bakanlığımız yetki ve sorumluluğunda yürütülmekte olup, ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan çevresel denetimlerde tespit edilen uygunsuzluklar hakkında gerekli idari yaptırımlar uygulanmaktadır.

Bakanlığımızca Bursa ilinde e-denetim sistemi verilerine göre su konulu çevre denetimleri sonucunda 01.01.2022 tarihinden bugüne kadar 3.393 adet denetim gerçekleştirilmiş olup, yapılan denetimler sonucunda 89 uygunsuzluğa toplam 28.756.456 TL idari yaptırım uygulanmıştır.